

N:o 18.

Ank. till Riksd. kansli den 5 maj 1892, kl. 5 e. m. *

Utlåtande, i fråga om ändringar i gällande reglemente för riksbanken, äfvensom i aflöningsstaten för samma bank.

Efter att numera hafva genomgått det för riksbankens styrelse och förvaltning senast utfärdade reglemente och dervid jemväl till behandling förehaft *dels* en af herr *G. Elowson* inom Andra Kammaren väckt och till utskottets behandling hänvisad motion, n:o 116, angående ändrad lydelse af § 76 mom. 1 i samma reglemente, *dels ock* af fullmäktige i riksbanken under innevarande riksdag tid efter annan gjorda framställningar i afseende å åtskilliga bestämmelser i detsamma, får utskottet härmed i den af reglementets uppställning föranledda ordningsföljd till Riksdagen afgifva utlåtande öfver samma motion och derjemte föreslå de ändringar och tillägg i reglementet samt den dervid fogade aflöningsstaten, hvilka i anledning af motionen och fullmäktiges hemställanden samt inom utskottet framställda förslag och Riksdagens i afseende å reglering af aflöningsförhållandena för tjenstemännen vid hufvudkontoret i hufvudsakliga delar redan fattade beslut funnits böra ifrågakomma.

Sedan i afgifvet utlåtande, rörande en vid innevarande riksdag väckt motion om försäljning genom riksbankskontoren af svenska statens obligationer, fullmäktige bland annat yttrat, att, om en sådan försäljning skulle ega rum, bemyndigande härtill borde genom bestämmelse i bankoreglementet fullmäktige meddelas, har utskottet anmodat fullmäktige att äfven oberoende af det beslut, som kunde komma att fattas i anledning af berörda motion, utlåta sig angående ett inom utskottet väckt förslag till ett tillägg i § 12 mom. 2 i reglementet, åsyftande, att fullmäktige derigenom skulle berättigas att ej allenast såsom hittills för riksbankens räkning köpa och sälja in- och utländska obligationer och statspapper, utan äfven att förmedla köp och försäljning af sådana; och hafva fullmäktige härvid förklarat, att, enär genom det föreslagna stadgandet fullmäktige ej skulle komma att erhålla någon föreskrift att biträda vare sig statsinrättningar eller andra institutioner med åtgärder i och för underlättande eller befrämjande af ifrågavarande slags köp och försäljning, utan detsamma, som ej torde komma att få tillämplighet i afseende å enskilda personer, endast innebär, att fullmäktige skola vara oförhindrade att, om skäl dertill förefinnes, låta riksbanken och sålunda äfven dess afdelningskontor uppträda såsom förmedlare i omförmälda hänseende, fullmäktige ej hafva något att erinra mot ett dylikt tillägg i nämnda reglementsparagraf.

På grund häraf och då det kan vara af vigt och fördel, att ett bemyndigande i ofvanberörda hänseende är fullmäktige lemnadt, får utskottet hemställa,

1:o.

att § 12 mom. 2 af bankoreglementet måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Nuvarande lydelse:

Mom. 2. Fullmäktige bemyndigas likaledes att in- eller utrikes köpa och sälja in- och utländska obligationer och statspapper.

Föreslagen lydelse:

»Fullmäktige bemyndigas likaledes att in- eller utrikes köpa och sälja äfvensom att förmedla köp och försäljning af in- och utländska obligationer och statspapper.»

I afseende å reglementets stadganden angående postvexl rörelsen hafva fullmäktige hos utskottet gjort följande framställning:

»Enligt bestämmelserna i § 21 af bankoreglementet eger en hvar att i riksbankens hufvud- och afdelningskontor köpa så kallade postvexlar, att vid uppvisandet inlösas antingen i hufvudkontoret eller någotdera afdelningskontoret eller ock i hufvudkontoret eller uppgifvet afdelningskontor. På senare tid har i allmänhet ej ifrågakommit, att begäran framstälts om erhållande af vaxel å något visst afdelningskontor, hvarför formulären till dylika vaxlar äro af sådan lydelse, att de utställas till betalning af »Sveriges riksbanks hufvudkontor i Stockholm och afdelningskontor», dervid, i händelse köparen skulle fordra angifvande af något visst kontor, der vaxeln skall infrias, namnet å detsamma införes. Uttryckligt bestämmande af alternativa betalningsplatser för riksbankens postvexlar medför likväl en väsentlig olägenhet i det afseende att, då dylik vaxel, hvilken, såsom varande solavaxel, ej utfärdas i mer än ett exemplar, förkommer och skall, i den ordning vexellagen föreskrifver, dödas, ansökan om dödandet måste ske hos rätten i betalningsorten, hvilket, när vaxel är stäld att betalas vid riksbankens hufvudkontor och afdelningskontor, innebär, att för erhållande af ny vaxel laga åtgärder måste vidtagas å alla de platser, der riksbanken har kontor förlagda. Numera torde riksbankens postvexlar emottagas å alla bankplatser i riket och inlösas af hvilket riksbankskontor som helst, äfven om den skulle vara utställd å något visst afdelningskontor; och att afdelningskontoren hafva skyldighet härtill, framgår äfven deraf, att, när fråga är om insättningar och likvider, riksbankens vaxlar enligt § 18 i bankoreglementet skola emottagas vid alla dess kontor, och sålunda äfven om de skulle vara utställda att betalas vid annat kontor än der de företes. Det vill därför synas, att någon olägenhet att å dylika uppgifva endast en betalningsort ej skulle möta, men deremot väsentlig lättnad vinnas, när vaxel förkommer och fråga om dödandet af sådan uppstår.

En ändring af nuvarande bestämmelser i § 21 skulle jemväl kunna gifva anledning till inskränkning af aviseringen af postvexlar. I afseende härå iakttages i riksbanken, på grund af förut i bankoreglementet, men numera endast i tienstgöringsstadgarne meddelade bestämmelser, att avis om hvarje vaxel sändes till samtliga kontoren och sålunda ej allenast från hufvudkontoret till samtliga afdelningskontoren, utan ock från och till hvarje afdelningskontor, hvilket, i samma mån de senares antal ökas, blifver ganska betungande och derjemte i ej obetydlig mån ökar riksbankens portokostnader.

När, såsom förhållandet är med riksbankens postvexlar, desamma äro tryckta på särskildt, med vattenmärken försedt papper och skola underskrifvas af trenne tjenstemän, hvilkas namnteckningar äro af vederbörande

kända, torde genom inskränkning af den utaf enskilda bankerna med deras vidsträckta postvexlarörelse ej begagnade aviseringen någon egentlig ökad våda af dylika vaxlars förfalskande ej vara att befara. Härtill kan anföras, att vid riksbankens kontor å Norrmalm, som är att betrakta såsom en afdelning af hufvudkontoret och därför ej erhåller särskilda avisistor, postvexlar infrias, utan att någon olägenhet försports af den uteblifna aviseringen.

Fullmäktige anse därför, att avisering vare sig till afdelningskontoren af de postvexlar, som af hufvudkontoret utfärdas, eller mellan de särskilda afdelningskontoren ej är af behof påkallad, hvaremot vid det förhållande, att vid hufvudkontoret bokföringen och kontrollen af hela postvexlarörelsen sker på grund af de rapporter, som de särskilda kontoren hafva att afgifva, hufvudkontoret fortfarande bör om hvarje vid de särskilda kontoren utfärdad postvexel aviseras.»

Efter pröfning af detta ärende och på grund af hvad sålunda anförts, har utskottet, i enlighet med ett af fullmäktige tillika afgifvet förslag, velat härmed hemställa,

2:o.

att § 21 mom. 1 af bankoreglementet, måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Nuvarande lydelse:

Mom. 1. Till undvikande af penningeförsändningar med posterna särskilda orter emellan ege en hvar att i riksbankens hufvud- och afdelningskontor insätta penningar mot erhållande af till viss man eller order stäld vaxel, att vid uppvisandet inlösas antingen i hufvudkontoret eller någotdera afdelningskontoret eller ock i hufvudkontoret eller i uppgifvet afdelningskontor; och gäller i afseende å denna rörelse för öfrigt till iakttagande följande, nemligen:

Föreslagen lydelse:

•Till undvikande af penningeförsändningar med posterna särskilda orter emellan ege en hvar att i riksbankens hufvud- och afdelningskontor insätta penningar mot erhållande af vaxel å Sveriges riksbank i Stockholm, stäld till viss man eller order och betalbar vid uppvisandet; och gäller i afseende å denna rörelse för öfrigt till iakttagande följande, nemligen: etc — — (oförändradt) — —.»

I § 34 af reglementet är bland annat föreskrifvet, att förbindelse för lån eller kreditiv skall, derest låntagares eller löftesmäns vederhäftighet ej är »af styrelsen» känd, vara försedd med intyg om vederhäftigheten.

Då denna bestämmelse kan anses innebära, att styrelsen i sin helhet skall hafva kännedom om en persons vederhäftighet, för att ej omförmälda slags intyg må behöfva anskaffas, men detta icke torde hafva varit afsigten med stadgandet i fråga, hemställer utskottet,

3:o.

att i § 34 mom. 1 uttrycket »derest låntagares eller löftesmäns vederhäftighet ej är af styrelsen känd» måtte utbytas mot: »derest låntagares eller löftesmäns vederhäftighet ej är inom styrelsen känd».

Enligt lydelsen af de depositionsbevis, som af riksbanken för närvarande utställas, har banken uttryckligen förbehållit sig rätt att verkställa uppsägning af dylikt bevis medelst kungörelse i allmänna tidningarna. När ett sådant förfaringssätt anlitats, har emellertid under senare åren flera gånger inträffat, att kungörelsen derom ej uppmärksamrats eller missförstått, hvilket haft till följd, att medlen icke i behörig tid uttagits; och sedermera hafva ansökningar till utskottet ingifvits, att sådant oakadt vederbörande måtte, på grund af de särskilda skäl, som kunnat förebringas, tillerkännas ränta för den tid, medlen i verkligheten hos riksbanken inestått. Dylika ansökningar hafva hittills, när de ansetts böra understödjas af utskottet, i enlighet med följd praxis dragits under Riksdagens pröfning; och senast innevarande år har Riksdagen bifallit framställning om godtgörande af ränta efter förfallotiden för en deposition å ett kapitalbelopp af 300 kronor.

Med afseende å det mindre lämpliga deruti, att Riksdagen besväras med ärenden af ifrågavarande beskaffenhet, som merendels, på sätt nyss nämndes, afse obetydliga belopp, har utskottet varit betänkt på framläggande af förslag till ändring af reglementet, åsyftande att bereda fullmäktige beslutanderätt i dylika frågor; men vid närmare pröfning af förhållandena har det synts utskottet, att, då åt fullmäktige enligt § 24 i reglementet är utan någon inskränkning öfverlåtet att bestämma om ränta för depositioner, och då fullmäktige hafva att efter sitt bepröfvande fastställa ordalydelsen i depositionsbevis samt afgörande af ifrågavarande slags ärenden ej torde kunna hänföras till de i § 49 af reglementet omförmälda frågor angående efterskänkande af någon riksbankens rätt, fullmäktige ock

torde vara oförhindrade att bevilja ränta å förfallna depositioner, om och när särskilda skäl och omständigheter kunna dertill föranleda, hvilken åsigt utskottet velat härmed

4:o.

hos Riksdagen anmäla.

Efter fullmäktiges hörande och då, på sätt af dem erinrats, den handlingsfrihet i fråga om tillsättande på ordinarie stat eller uppehållande medelst förordnande af ombudsmansbefattningarna vid de mindre afdelningskontoren, hvilken, särskildt med afseende å förbudet för en statens tjänsteman att förena tvenne befattningar på ordinarie stat och den svårighet, som deraf kunde uppstå att vid dessa kontor erhålla lämplig ombudsman, år 1889 åt fullmäktige inrymdes, torde kunna äfven af andra skäl vara för fullmäktige af vigt och fördel att ega i hvad afser samtliga afdelningskontoren, har utskottet funnit skäl till den hemställen,

5:o.

att sista punkten af mom. 1 i § 70 af reglementet måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Nuvarande lydelse:

I afseende å ombudsmansbefattningarna vid afdelningskontoren, med undantag af dem i Göteborg och Malmö, ega fullmäktige, då omständigheterna dertill föranleda, låta med åtgärder för tillsättning å ordinarie stat af sådan befattning anstå och i enlighet dermed bestämma, att dylik tjänst må bestridas på förordnande tills vidare.

Föreslagen lydelse:

»I afseende å ombudsmansbefattningarna vid afdelningskontoren må fullmäktige, då så anses lämpligt, låta med åtgärder för tillsättning å ordinarie stat af sådan befattning anstå och i enlighet dermed bestämma, att dylik tjänst må bestridas på förordnande tills vidare.»

I sin ofvanberörda motion har herr Elowson hemställt om ändring af bestämmelserna i § 76 mom. 1 af bankoreglementet i det syfte, att, i likhet med hvad beträffande hufvudkontoret samt afdelningskontoren i Göteborg och Malmö är medgifvet, ersättning till vikarie för tjänsteman,

som af sjukdom är hindrad att sköta sin tjänst, må äfven i fråga om de öfriga riksbankskontoren få anvisas till enahanda belopp, som utgår vid förordnanden, meddelade på grund af tjänstemans semester, eller för afdelningskontoret i Visby högst 800 och vid de öfriga mindre kontoren högst 900 kronor för år räknadt.

Uti det yttrande, som fullmäktige efter anmodan i frågan afgifvit, hafva fullmäktige förklarat, att de ansåge hvad motionären anfört till stöd för sin hemställan vara af beskaffenhet att förtjena afseende, samt att de ej hade annat att erinra vid det af honom framlagda förslag till lydelse af ifrågavarande stadgande, än att, då ombudsmännen jemväl äro att hänföra till tjänstemännen och deras lön vid de mindre kontoren är — utom vid Visbykontoret, der densamma utgör 500 kronor — bestämd till 800 kronor, särskildt stadgande om dessa bör meddelas, enär deras vikarie ej torde böra tilläggas högre godtgörelse, än hvad de sjelfva enligt stat uppbära.

Med anledning häraf hafva fullmäktige ock afgifvit förslag till förändrad lydelse af berörda moment och isammanhang härmed hemställt om ett förtydligande af nuvarande stadgande angående den för hufvudkontoret och afdelningskontoren i Göteborg och Malmö bestämda vikariatsersättning.

Med biträdande af berörda förslag, som i hufvudsak öfverensstämmer med det i motionen framställda, har utskottet velat hemställa,

6:o.

att § 76 mom. 1 af reglementet måtte ändras så, att detsamma komme att erhålla följande lydelse, nemligen:

Nuvarande lydelse:

Mom. 1. Blifver tjänsteman af sjukdom hindrad att sin syssla för-rätta, och göromålens behöriga gång fordrar att föranstalta om vikariat, ega fullmäktige eller vederbörande styrelse att om tjänstgöringen förordna och för dess bestridande af riksbankens medel använda: vid hufvudkontoret samt afdelningskontoren

Föreslagen lydelse:

»Blifver tjänsteman af sjukdom hindrad att sin syssla för-rätta, och göromålens behöriga gång fordrar att föranstalta om vikariat, ega fullmäktige eller vederbörande styrelse att om tjänstgöringen förordna och för dess bestridande af riksbankens medel använda: vid hufvudkontoret samt afdelningskontoren i Göteborg

i Göteborg och Malmö ett belopp, motsvarande lägsta lönen i första tjänstegraden, samt vid hvarterdera af de öfriga afdelningskontoren högst 500 kronor för år räknadt.

och Malmö ett belopp, motsvarande den vid vederbörande kontor för första tjänstegraden bestämda lägsta lön, vid afdelningskontoret i Visby högst åttahundra kronor för år räknadt samt vid hvarje af de öfriga afdelningskontoren högst niohundra kronor för år räknadt, dock under iakttagande härvid, att ersättning till vikarie för ombudsman ej må komma att öfverstiga dennes ordinarie lön.»

I sammanhang med bestämmande af vissa grunder för reglering af tjänstemännens vid hufvudkontoret aflöningsförmåner har Riksdagen beslutat, att de yngre tjänstemännen i lägsta graden ej vidare ega åtnjuta semester.

Med anledning häraf får utskottet, på framställning af fullmäktige och särskildt med afseende å det i punkt 2:o af bestämmelserna angående statens tillämpning meddelade stadgande om beräkning af tiden för ålders-tilläggs erhållande, hemställa,

7:o.

att till § 76 mom. 4 måtte fogas följande tillägg:

Nuvarande lydelse:

Mom. 4. Tjänstemännen vid hufvudkontoret, kamrerare och tjänstemän i första eller andra graden vid afdelningskontoren i Göteborg och Malmö, kamreraren vid afdelningskontoret i Visby samt kamrerare och bokhållare vid de öfriga afdelningskontoren ega, så vidt sådant utan hinder för göromålens jemna och oafbrutna gång kan ske, hvar i sin ordning åtnjuta semester, tjänste-

Föreslagen lydelse:

»Tjänstemännen — — (oförändradt) — — hvarje år; dock att tjänstemännen i lägsta graden vid hufvudkontoret ej ega att erhålla semester förr, än de kommit i åtnjutande af lönetillägg eller i graden innehaft tjänst på ordinarie stat i minst fem år.

männen i tredje och fjärde graderna vid hufvudkontoret och de i tredje graden vid afdelningskontoren i Göteborg och Malmö under en och en half månad samt öfriga ofvan omnämnda tjänstemän en månad hvarje år.

Semesterindelningen för hvarje år fastställles vid hufvudkontoret af deputerade och vid afdelningskontoren af styrelsen.

Semesterindelningen — — etc.,
(oförändradt) — —.»

Enär, för den händelse det af utskottet i särskildt memorial framlagda förslag till reglering af aflöningsförhållandena vid Tumba bruk skulle vinna Riksdagens godkännande, nuvarande bestämmelser i bankoreglementets § 94 erfordra ändring, har utskottet, som anser, att den för tjänstemän och vaktmästare vid nämnda bruk gällande stat lämpligen torde, i likhet med hvad som eger rum i afseende å afdelningskontoren, jemväl böra intagas i den vid reglementet fogade aflöningsstat, som sålunda skulle komma att omfatta riksbanken i dess helhet, velat hemställa,

8:o.

att i sammanhang med den vid bankoreglementet fogade aflöningsstat för riksbanken skall införas jemväl den för Tumba bruks tjänstemän och vaktmästare gällande stat, samt att § 94 mom. 1 måtte erhålla följande lydelse:

Nuvarande lydelse:

Mom. 1. I afseende å de Tumba bruks tjänstemän och vaktmästare tillkommande löne- och öfriga förmåner kommer den af banko-utskottet, på grund af Rikets Ständers beslut den 11 oktober 1860, utfärdade aflöningsstat att tjena till iakttagande med den ändring, som följer dels af

Föreslagen lydelse:

»Tumba bruks tjänstemän och vaktmästare tillkommande löne- och öfriga förmåner äro bestämde i särskild, af Riksdagen fastställd aflöningsstat.»

andra bokhållaretjenstens indragning, dels af 1874 års Riksdags beslut om personel förhöjning af vissa tjänstemäns löneförmåner; egande dock fullmäktige att till bruksförvaltaren, för aflönande af ett biträde vid kontorsgöromålen, af brukets medel anvisa ett belopp af högst 1,000 kronor årligen, i enlighet med 1874 års Riksdags beslut.

Då de i slutet af reglementet införda föreskrifter om inrättande under år 1892 af ett riksbankskontor i Falun vid det förhållandet, att detta kontor lär komma att öppnas först i slutet af sommaren, ej för närvarande kunna borttagas, men bibehållande i reglementet för 1892 af ingressen till ifrågavarande bestämmelser skulle kunna anses innebära, att beslutet om nämnda kontors inrättande fattats innevarande år, har utskottet velat hemställa,

9:o.

att de i slutet af reglementet förekommande orden
»Riksdagen har jemte ofvanstående reglemente beslutit»
måtte utbytas mot: »Riksdagen har år 1891 beslutit».

Hos bankoutskottet vid 1891 års riksdag gjorde vaktmästarne vid riksbankens hufvudkontor ansökning om någon förhöjning i de till dem utgående aflöningsförmåner; och i sitt öfver denna framställning äfvensom liknande ansökningar från vaktbetjeningen vid afdelningskontoren afgifna yttrande erinrade fullmäktige, att vid åtskilliga enskilda bankanstalter vaktbetjeningens aflöningsförmåner vore jmförelsevis betydliga och i flera fall öfverstigande vaktmästarnes i riksbanken, samt anförde särskildt beträffande den af hufvudkontorets vaktmästare gjorda ansökningen, hufvudsakligen, att ifrågavarande vaktmästare, i motsats till deras vederlikar vid afdelningskontoren, icke vore i åtnjutande af de väsentliga förmånerna af fri bostad samt vedbrand, hvarjemte de utöfver öfriga göromål hade ett särskildt åliggande genom den på vissa bestämda mellantider för dem återkommande s. k. lokalbevakningen, då vaktmästarne måste vara tillstädes

i banken hela dygnet om, med undantag af en kortare tid vid middagen; på grund af hvilka och öfriga anförda skäl fullmäktige ansågo någon förhöjning i aflöningen för vaktmästarne vara behöflig samt hemstälde om sådan förändring i staten för ifrågavarande vaktbetjente, att deras aflöning komme att bestämmas till 200 kronor högre än förut, hvaremot fullmäktige under förutsättning af bifall till detta förslag förklarade sig anse, att den särskilda godtgörelse af 100 à 75 kronor om året, som, jemlikt medgifvande i § 69 mom. 2 i bankoreglementet, varit vaktmästarne tillagd för tjenstgöring vid brandanstalterna, borde upphöra att uppgå.

Med anledning af omförmälde vaktmästares under innevarande år förnyade ansökan i ämnet, hvilken jemväl varit till fullmäktiges utlåtande öfverlemnad, hafva fullmäktige yttrat följande: »Sina år 1891 uttalade åsigter om behovet af en löneförbättring för vaktmästarne vid hufvudkontoret hafva fullmäktige icke anledning att frångå.

Den nuvarande aflöningsstaten för de 22 ordinarie vaktmästarne vid hufvudkontoret medför, utan hänsyn till ålderstillägg, en utgift för banken af 17,600 kronor, hvilket belopp genom tillämpning af den föreslagna nya staten, likaledes utan beräkning af ålderstillägg, skulle ökas till 22,000 kronor eller med 4,400 kronor. Denna senare summa skulle dock i sjelfva verket och i öfverensstämmelse med hvad fullmäktige år 1891 föreslogo minskas med det belopp af 1,725 kronor, hvartill den årliga ersättningen för tjenstgöringen vid brandanstalterna nu uppgår, så att ökningen i utgift på det hela endast komme att utgöra 2,675 kronor; hemställande fullmäktige på grund häraf om antagande af den för vaktbetjeningen vid hufvudkontoret under år 1891 framlagda stat.

Sistlidet år förhöjdes genom Riksdagens beslut aflöningen till vaktmästarne vid de mindre afdelningskontoren med 100 kronor, och under förutsättning att den särskilda ersättning för tjenstgöring vid brandanstalterna, som hittills varit anvisad till vaktmästarne vid hufvudkontoret, skulle upphöra, uppgår den nu föreslagna förhöjningen för vaktmästarne vid hufvudkontoret till ungefärligen lika belopp. Denna förhöjning synes utskottet ej vara af den betydighet, att skäl deraf bör hemtas till afslag å fullmäktiges förnyade tillstyrkan af bifall till vaktmästarnes ifrågavarande framställning. Visserligen vill det förefalla utskottet, att vaktbetjentes antal vid hufvudkontoret är väl stort, men dels lär de nuvarande lokalernas spridda läge och inredning betinga ett större behof af vaktmästare, än under andra förhållanden vore erforderligt, dels lära, enligt hvad upplyst blifvit, tre vaktmästare under förrättningstiden utslutande användas i och för uppräknig och sortering af koppar- och bronsmynt, och då utskottet håller före, att fullmäktige icke underlåta att, när

så lämpligen ske kan, bereda tillfälle att i sinom tid vidtaga inskränkning i det tilläfvventyrs nog stora antalet vaktmästare, som nu har ordinarie anställning vid hufvudkontoret, anser sig utskottet, med anledning af hvad fullmäktige anført, kunna och böra tillstyrka deras förslag i ämnet och hemställer följaktligen:

10:o.

att den del af staten vid hufvudkontoret, som rör vaktbetjeningen, måtte erhålla följande lydelse:

Nuvarande lydelse:

öfvervaktmästaren och
brandmästaren, lön kr. 1,400: —
tjenstgöringspenningar » 600: —
jemte fria husrum och vedbrand;
vaktmästarne, hvarje,
lön kr. 700: —
tjenstgöringspenningar » 100: — 800: —
hvilka belopp efter fem års ordinarie tjänst och derunder ådagalagdt välförhållande kunna höjas till:
lön kr. 800: —
tjenstgöringspenningar kr. 200: — 1,000 —
och efter tio års ordinarie tjänst under fortsatt välförhållande till sammanlagdt kr. 1,200: —
nemligen lön kr. 800: —
tjenstgöringspenningar kr. 400: — 1,200: —

Föreslagen lydelse:

»Öfvervaktmästaren — — (oförändradt) — — vedbrand;
vaktmästarne, hvarje,
lön kr. 700: —
tjenstgöringspenningar » 300: — 1,000: —
hvilka belopp efter fem års ordinarie tjänst och derunder ådagalagdt välförhållande kunna höjas till sammanlagdt 1,200 kronor, nemligen
lön kr. 800: —
och tjenstgöringspenningar kr. 400: — 1,200: —
samt efter tio års ordinarie tjänst under fortsatt välförhållande kunna ytterligare höjas till sammanlagdt kronor 1,400, nemligen lön kr. 900: —
och tjenstgöringspenningar kr. 500: — 1,400: —

För den händelse framställningen i denna punkt bifalles, föreslår utskottet derjemte,

11:o.

att ifrågavarande förhöjning för vaktmästarne vid hufvudkontoret måtte få beräknas från och med den 1 nästinstundande juli.

I skrifvelse till fullmäktige i riksbanken har styrelsen för afdelningskontoret i Visby gjort framställning om beredande af skälig förhöjning i aflöningsförmånerna för kontorets kamrerare och bokhållare samt i sådant hänseende föreslagit, att aflöningen till den förre, som tillika är kassör, inåtte ökas med sammanlagdt 500 kronor, hvaraf skulle belöpa på lönen 300 kronor, på tjenstgöringspenningarna 100 kronor och på missräkningspenningarna likaledes 100 kronor, samt att den senares lön måtte ökas med 200 kronor och hans tjenstgöringspenningar med 100 kronor; varande till stöd för denna framställning anfördt följande: »För bedömande af arbetets omfattning vid flera likartade bankinrättningar, jemförda med hvarandra, torde i väsentlig mån hänsyn böra tagas till *antalet* diskonterade vexlar, beviljade lån o. s. v. Styrelsen har därför öfver så väl ut- som inlåningsrörelsen låtit upprätta nedanstående öfersigt, utvisande enligt månadssammandragen medelantalet för januari—november förlidet år å de särskilda räkningarna vid riksbankens afdelningskontor i:

	Hernö- sand	Jönkö- ping	Kal- mar	Karl- stad	Luleå	Vexiö	Visby	Öster- sund
<i>Utlåning:</i>								
Diskonterade vexlar	171	418	386	324	463	118	383	446
Lån mot inteckning	10	55	55	32	22	153	109	35
obligationer	6	10	4	1	2	3	—	5
aktier	7	12	—	11	6	9	11	23
endast namnsäkerhet	—	2	1	—	1	6	8	1
Kassakreditiv	3	121	23	33	123	95	146	82
Summa	197	618	469	401	617	384	657	592
Afbetalningslån	20	920	720	346	1,714	902	209	276
Summa	217	1,538	1,189	747	2,331	1,286	866	868
<i>Inlåning:</i>								
Upp- och afskrifning	17	87	112	109	90	38	89	128
Deposition	17	119	95	75	49	30	42	102
Summa	34	206	207	184	139	68	131	230

Af denna öfversigt framgår bland annat, att, frånsedt det nyinrättade kontoret i Hernösand, vexeldiskontereringarna i Visby betydligt öfverstiga dem i Vexjö samt äro ungefär lika många som i Jönköping, Kalmar och Karlstad; att härstädes antalet lån mot in-teckningssäkerhet, hvilka lån sedan senaste löneroglering till beloppet stigit med öfver 300,000 kronor, väsentligt öfvergår antalet sådana lån vid de öfriga kontoren med undantag af det i Vexjö; att kassakreditivräkningarna, hvilkas förande kräfver mera arbete än andra lånegrenar, här uppgå till ett högre antal än vid de öfriga kontoren; samt att för öfrigt endast med afseende på afbetalningslånen någon nämnvärd skilnad i antal förefinnes.

Om nu än härvarande afdelningskontor med hänsyn dertill, att det rör sig med mindre summor än de öfriga kontoren — äfven härutinnan tål dock dess utlåningsrörelse en jemförelse med åtminstone Kalmar-kontorets — icke för närvarande kan göra anspråk på full likställighet med dem, så torde dock med stöd af ofvan angifna siffror kunna utan öfverdrift påstås, att skilnaden i lönevilkor mellan det förra och de senare är i förhållande till arbetet väl stor för att få anses fullkomligt rättvis.

Såsom ett ytterligare skäl för ändring i detta afseende må framhållas, att styrelsen allt sedan införandet af daglig utlåning, en åtgärd som naturligtvis i och för sig ökar så väl styrelsens som tjänstemännens arbete, funnit sig föranlåten att, särskildt med hänsyn till allmänhetens berättigade kraf att få sina ansökningar afgjorda samma dag de inlemnas, hålla kontoret öppet för handlingars emottagande en half timme utöfver den af herrar fullmäktige bestämda tiden, utan att någon ersättning för denna utsträckning i tjänstgöringsskyldigheten kommit i fråga.

En annan omständighet, som talar för den ifrågasatta förhöjningen, är, att vid kontoret härstädes två tjänstemän hafva att fullgöra ungefär samma åligganden, som vid de öfriga mindre kontoren äro fördelade på tre — att nu icke tala om den vid dessa senare kontor genom högre extra arfvoden möjliggjorda större tillgången på extra ordinarie tjänstemän.

Att tillfälle till inkomster utöfver de i staten upptagna är för tjänstemännen här jemförelsevis obetydligt, i det allmänheten inom lånedistriktet, till följd af dettas ringa utsträckning, i långt mindre mån än på fastlandet begagnar sig af rättigheten att i låneärenden skriftvexla med kontoret, torde äfven kunna anses såsom ett skäl för en förbättring i aflöningsförhållandena.

Slutligen tillåter sig styrelsen erinra derom, att vid senaste bokslut den från Visby-kontoret influtna vinsten i förhållande till anvisadt förslag ej obetydligt öfversteg de andra här ofvan omnämnda afdelningskontorens, ett förhållande, hvilket äfven i sin mån ger stöd åt styrelsens framställning.»

Då af berörda framställning, enligt fullmäktiges åsigt, blifvit till fullo ådagalagdt, att den olika ställning i afseende å aflöningsförmåner, som Visby-kontorets tjänstemän från kontorets inrättande intagit i förhållande till de öfriga kontoren, och som betingats af den förut obetydliga rörelsen vid detta kontor, bör under numera i högst väsentlig mån förändrade förhållanden utjemnas, hafva fullmäktige i den skrifvelse, hvarmedelst ifrågasatt ärende understälts utskottets pröfning, förklarar sig ej kunna undgå finna den gjorda framställningen i allo befogad och den ifrågasatta förhöjningen väl behöflig samt till följd häraf tillstyrkt bifall till hvad af afdelningskontorsstyrelsen blifvit föreslaget; och enär hvad till stöd härför anförts synes utskottet vara af beskaffenhet att förtjena afseende, har utskottet velat hemställa,

12:o.

att den del af staten för afdelningskontoret i Visby, som angår kamreraren samt bokhållaren derstädes, måtte erhålla följande förändrade lydelse:

*Nuvarande lydelse:**Föreslagen lydelse:*

kamreraren, tillika kas- sör, lön kr. 1,000: —	»Kamreraren, tillika kas- sör, lön kr. 1,300: —
hvilket belopp kan höjas efter fem års ordinarie tjänst med 400 kronor och efter tio års tjänst med ytterligare 400 kronor, samt tjänstgöringspen- ningar » 600: —	hvilket belopp kan förhöjas efter fem års ordinarie tjänst med 400 kronor och efter tio års tjänst med ytterligare 400 kronor, samt tjänstgöringspen- ningar » 700: —
och missräkningspen- ningar » 300: —	och missräkningspen- ningar » 400: —
bokhållaren, tillika re- gistrator, lön » 800: —	bokhållaren, tillika re- gistrator, lön » 1,000: —
hvilken kan förhöjas efter fem års ordinarie tjänst med 400 kronor, samt tjänstgöringspen- ningar » 400: —	hvilken kan förhöjas efter fem års ordinarie tjänst med 400 kronor, samt tjänstgöringspen- ningar » 500: —»

äfvensom

13:o.

att, i händelse den i föregående punkt gjorda hemställan bifalles, deruti omförmälda ändring i staten för Visby-kontoret måtte få tillämpas från och med den 1 nästkommande juli.

Sedan Riksdagen på utskottets hemställan i memorial n:o 8 fastställt vissa grunder för omreglering af aflöningsförmånerna för tjänstemännen vid riksbankens hufvudkontor, betingas häraf åtskilliga ändringar och tillägg i aflöningsstaten, till hvilka fullmäktige afgifvit förslag, i sammanhang hvarmed de gjort framställning i en särskild fråga, som berör staten, nemligen bestämmelserna angående aflöningen till de styrelseledamöter för den dagliga förvaltningen vid afdelningskontoren, som äro tjänstemän i riksbanken. — Dessa hafva blifvit i aflöningsförhållanden likställda med tredje gradens tjänstemän vid hufvudkontoret med rätt att tillika uppbära ett belopp, motsvarande det högsta af de till tjänstemännen vid samma kontor utgående arfvoden eller 1,000 kronor. Då likväl numera alla arfvoden vid detta kontor äro bestämda till samma belopp eller 750 kronor, men tjänstgöringspenningarne för tredje graden ej äro höjda med mer än 200 kronor, synas bestämmelserna om godtgörelsen till ifrågavarande handhafvare böra ändras så, att de bibehållas vid dem enligt nu gällande reglemente tillagda förmåner, enär i annat fall och då desse i motsats mot tjänstemännen vid hufvudkontoret hittills fått under semester bibehålla alla sina inkomster oafkortade, deras aflöning komme att minskas med 50 kronor.

Vid pröfning häraf har utskottet, med biträdande af de af fullmäktige i ämnet framlagda förslag, velat hemställa,

14:o.

att bestämmelserna i aflöningsstaten för riksbanken måtte i nedannämnda hänseenden få följande förändrade lydelse:

B. Hufvudkontoret i Stockholm.

Tjänstemännen:

Å lönestat (att tillämpas från och med den 1 juli 1892):
tjugu i första tjänstegraden, kontorsskrif-
vare, kassaskrifvare, kanslister, hvarje kr. 1,500: —

hvilket belopp kan förhöjas efter fem års
 ordinarie tjänst i graden till..... kr. 2,000: —
 tjugutvå i andra — — (oförändradt) — —

Å arfvodesstat (att tillämpas från och med den 1
 juli 1892):

Tjänstgöringspenningar:

till tjänstemän i 1:a tjänstegraden, hvarje	kr.	800: —
» » i 2:a » » »	»	1,000: —
» » i 3:e » » »	»	1,200: —
» de tjänstemän i 4:e graden, hvilka uppbära 4,000 kronor i lön, hvarje.... »	»	1,450: —
till dem, hvilka uppbära 4,500 kronor i lön, hvarje..... »	»	1,750: —

Missräkningspenningar:

till kassörerne samt till den tjänsteman, som inom kontoret för riksbankens utrikes affärer bestrider kassörsgöromål »	»	1,500: —
till den första gradens tjänsteman, som förordnas att förestå bronsmyntkassan »	»	600: —

Arfvoden:

1:o) för vård om riksbankens förvarings- kassor, låne-, säkerhets- och värde- handlingar samt kontanta medel och andra behållningar, äfvensom för kontroll och revision af kommissions- anstaltens verksamhet, tillsammans 22 arfvoden à kronor 750: —	»	16,500: —
--	---	-----------

nemligen till:

fyra kommissarier i bankkontoret,
 sju kamrerare, ombudsmannen, den
 särskildt förordnade vårdaren af dag-
 kassans fasta behållning, bokhållaren
 vid kontoret å Norrmalm, en tjänste-
 man vid kontoret för riksbankens
 utrikes affärer, bokhållaren vid kom-
 missionsanstalten, två bokhållare i

sedelkontoret samt fyra andra tjänstemän, hvilka till ifrågavarande slags uppdrag förordnas.

2:o) till extra arbeten och semestervikariat samt till flitpenningar åt extra ordinarie tjänstemän	kr. 24,000: —
3:o) till brandchefen	» 600: —
4:o) » vårdaren af riksbankens mynt- och medaljsamling	» 500: —

E. Afdelningskontoret i Hernösand.

till tre styrelseledamöter, hvardera kr. 1,200: —
samt derförutom den ledamot, som hand-

hafver den dagliga förvaltningen » 2,400: —
dock att, derest sistnämnda befattning bestrides af någon riksbankens tjänsteman, aflöningen till honom under tiden utgår med sammanlagdt 5,000 kronor för år räknadt, deraf 800 kronor anses såsom arfvode, 1,200 kronor såsom tjänstgöringspenningar och 3,000 kronor såsom lön, hvilket lönebelopp efter fem års tjänstgöring i nämnda egenskap kan förhöjas med 500 kronor och efter tio års med ytterligare 500 kronor.

samt att enahanda förändring måtte vidtagas i staterna för kontoren i Jönköping Kalmar, Karlstad, Luleå, Vexjö och Östersund.

Slutligen och då, hvad beträffar bestämmelserna angående tillämpningen af aflöningsstaten, dels nuvarande punkt 1:o, hvars stadgande ej vidare eger tillämplighet, kan uteslutas, dels punkt 6:o torde böra bringas till öfverensstämmelse med stadgandena i § 76 mom. 1, dels ock några andra ändringar påkallas af föregående beslut, hemställer utskottet,

15:o.

att bestämmelserna angående tillämpningen af aflöningsstaten vid hufvudkontoret må erhålla följande lydelse:

Nuvarande lydelse:

1:o. Tjensteman vid hufvudkontoret eller vid kontoren i Göteborg och Malmö, som innehar tjänstebefattning utom riksbanken, bibehålles vid förutvarande inkomster och kan således icke tillträda här ofvan bestämda aflöningsförmåner, innan han sådan tjänstebefattning frånträdt, dock att detta icke gäller för ombudsmannen vid Malmö afdelningskontor.

2:o. Tiden för tillträdande af de i aflöningsstaten inom hvarje tjänstegrad anvisade förhöjda inkomster beräknas från och med månaden näst efter den, under hvilken tjänstemannen blifvit på ordinarie stat till tjänst inom graden förordnad eller befordrad.

Vikariat, som till följd af ordinarie tjänsteman anförtrödt annat uppdrag i riksbankens tjänst blifvit meddelade och fortfarit, intill dess den tillförordnade befordrats till ordinarie tjänst inom den grad, hvaruti han sålunda tjänstgjort, må såsom ordinarie tjänstetid anses och sålunda kunna, efter den i § 74 af reglementet föreskrifna pröfning, inberäknas i den tid, som erfordras för erhållande af stadgadt lönetillägg, dock under vilkor att ifrågavarande slags förordnande bör hafva fortfarit minst ett år.

Enahanda bestämmelse, dock utan sistnämnda vilkor, gäller äfven i afseende å den, som bestridt förordnande å sådan befattning utöfver stat, som sedermera öfverförts på

Föreslagen lydelse:

1:o. Tiden för — — — (lika med nuvarande 2:o.)

2:o lika med nuvarande 3:o.

Nuvarande lydelse:

ordinarie stat, men ej för vikarie efter honom.

3:o. Tjensteman, som uppbär aflöning för tjänst i viss tjänstegrad, anses endast såsom tjänsteman i graden och är pliktig att, efter vederbörandes godtfinnande, bestrida den af nuvarande eller blifvande tjänster i graden, som honom anvisas.

4:o. Tjensteman, som åtnjuter semester, bibehåller derunder lön, tjänstgörings- och missräkningspenningar, men icke särskilda arfvoden, hvilka utgå till de tjänsteförrättande.

5:o. I öfrigt åtfölja de å arfvodesstat upptagna tjänstgörings- och missräkningspenningar samt andra arfvoden utöfvandet af tjänsten och få alltså icke åtnjutas under tjänstledighet; dock må fullmäktige eller vederbörande styrelse kunna medgifva den tjänsteman eller vaktbetjent, som af sjukdom hindras från tjänstens bestridande, att under högst en månad hvarje år uppbära de för tjänsten anslagna tjänstgöringspenningar.

6:o. För bestridande af tjänstgöringen under semester ega fullmäktige samt styrelserna för afdel-

Föreslagen lydelse:

3:o. Tjensteman, som åtnjuter semester, bibehåller derunder såväl lön, tjänstgörings- och missräkningspenningar som ock särskilda arfvoden.

4:o. Lika med nuvarande 5:o.

5:o. För bestridande af tjänstgöringen under semester ega fullmäktige samt styrelserna för afdelningskontoren att anvisa till extra ordinarie tjänstemän arfvoden, beräknade vid hufvudkontoret och afdelningskontoren i Göteborg och Malmö till belopp, motsvarande den vid vederbörande kontor för första tjänstegraden bestämda lägsta lön, vid afdelningskontoret i Visby efter åttahundra kronor för år samt vid hvartdera af de öfriga afdelningskontoren efter niohundra kronor för år, hvarjente till vikarie för kassör eller tjänsteman, som innehar särskildt arfvode, må utbetalas mot vederbörandes missräkningspenningar eller arfvode svarande belopp för tiden i fråga, allt likväl inom de i aflöningsstaten för ändamålet anslagna medel.

6:o. Lika med nuvarande 7:o.»

ningskontoren att anvisa till extra ordinarie tjänstemän arfvoden, beräknade vid hufvudkontoret samt afdelningskontoren i Göteborg och Malmö efter tusen kronor för år, vid afdelningskontoret i Visby efter åtta hundra kronor för år samt vid hvarterdera af de öfriga afdelningskontoren efter nio hundra kronor för år, äfvensom för kassörstjänsterna missräkningspenningar, allt likväl inom de i aflöningsstaten dertill anslagna medel.

7:o. Om de till extra arbeten m. m. eller extra biträden anvisade medel skulle något år icke till fullo utgå, ega fullmäktige eller vederbörande styrelse att öfverskottet till följande år öfverföra för att derunder vara till förfogande.

Stockholm den 5 maj 1892.

På utskottets vägnar:

G. S. ÅKERHJELM.

Reservation (vid punkterna 10 och 11):

af herr *Sjö*, med hvilken herr *J. P. Nilsson* instämt:

•Då förenämnda fråga af förslidet års bankoutskott afstyrkts, samt några andra skäl sedan dess för ett bifall till löneförbättringen ej förebragts, så, då jag dessutom ansett, att — om också en löneförbättring verkligen vore af behovet påkallad, dermed kunde anstå tills förslag om indragning af

några utaf de 22 vaktmästaretjenster, som finnas i banken, och detta desto hellre, som i ett nytt tidsenligt bankhus, hvilket ju är beslutadt, skall uppföras, väl aldrig kan behövas ett så stort antal vaktmästare — utskottet bort afstyrka den gjorda framställningen.

Vaktmästarnes löner i riksbankens hufvudkontor äro för närvarande:

Öfvervaktmästaren och brandmästaren, lön	kr. 1,400: —	
tjenstgöringspenningar	» 600: —	kr. 2,000: —

jemte fria husrum och vedbrand.

Och de öfrige vaktmästarnes efter 10 års ordinarie tjänst, under fortsatt välförhållande, till sammanlagdt		kr. 1,200: —
nemligen lön	kr. 800: —	
tjenstgöringspenningar	» 400: —	kr. 1,200: —

Flere af dessa vaktmästare hafva dessutom årligen för bestyr med brandväsendet i bankens hus, hvarje kronor 75: —.

Jemför man nämnda löner med vaktmästarnes vid riksbankens flesta afdelningskontor, som höjdes förlidet år, så äro

dessa, lön	kr. 400: —	
tjenstgöringspenningar	» 100: —	kr. 500: —

jemte bostad och vedbrand.

Härvid må tilläggas, att ej vid något afdelningskontor finnes mer än en vaktmästare, men vid hufvudkontoret 22 stycken.»

Herr *Gumælius* har velat få antecknadt, att han ej närvarit vid utskottets beslut angående det i punkt 12:o omförmälda ärende.